

Temna og utviklingsplan 2020-2026 Rødlandsmyrå barnehage

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

(Barnehageloven §1)

Barnehagehverdagen i Rødlandsmyrå skal bygge på barnas premisser, innenfor de grenser som barna kan mestre i forhold til deres alder og utvikling. Barna skal ha en fargerik barnehagehverdag fylt med omsorg, lek, glede, humor, spontanitet, vennskap og undring. Det å skape gode relasjoner mellom barn og voksne er sentralt. Personalet skal ha fokus på å være autoritative voksne, dvs. varme og grensesettende. Vi skal støtte barna i å møte nye utfordringer og nå nye mål gjennom trygge og faste rammer, som bygger på nærhet, omsorg, åpenhet og likeverd.

Gjennom barnehagedagen og i tema legges det vekt på progresjon, tverrfaglighet og et helhetlig læringssyn, der vennskap skal være den røde tråden som gjennomsyrrer hele vårt arbeid.

Rødlandsmyrå barnehage har valgt å ha fokus på tre områder i perioden 2020-2026:

- **«Med krutt og trening gir lesing mening»** Kommunikasjon, språk og tekst
- **«Gjennom anerkjennelse og empati skaper vi magi»** Inkluderende barnehagemiljø, vennskap, danning og det å være en del av et fellesskap
- **Syngende barnehage** oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk

«Barna skal komme hjem glade, trøtte, skitne og litt smartere enn da de dro hjemmefra»

Med krutt og trening gir lesing mening - Kommunikasjon, språk og tekst -

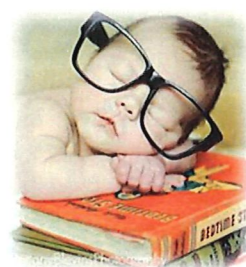
Kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening (Rammeplan 2017).

I Strand kommune har barnehagene sammen med grunnskolen utarbeidet planen «Arbeid med språkløyper i skoler og barnehager i Strand kommune». Planen bygger på «Oppvekstplanen» til kommunen, samt gjeldene lovverk for barnehage og skole.

Hovedmål:

I Strand kommune satses det systematisk og helhetlig på språk, lesing og skriving i barnehage og skole.

I følge rammeplanen skal barnehagen arbeide aktivt med barns språkutvikling. Personalet skal bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. Personalet skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst, og stimulerer til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling. Gjennom et rikt og variert språkmiljø vil barnehagen legge grunnlaget for et stimulerende språkmiljø. Språk er avgjørende for læring, sosiale relasjoner og vennskap. Grunnlaget for språkutvikling skjer i barnehagealder.

«Med krutt og trening gir lesing mening» - Verktøy og metodikk i vårt arbeid

Personalet vil benytte språkløyper, en nasjonal strategi for språk, lesing og skriving igangsatt av Kunnskapsdepartementet. Språkløyper er nettbasert, og består av ulike kompetanseutviklingspakker. Hver pakke består av 9-10 økter på 45-60 minutt med fagtekster, filmer, videoforelesninger, refleksjonsspørsmål og oppgaver til mellomarbeid. Vi vil bruke IGP- Individuell-, gruppe og plenumsrefleksjon som grunnleggende arbeidsform. Oppdragene skaper en arena der forskningsforankret teori og praksis møtes, og arbeides inn i barnehagens praksis. Sammen bygger personalet kompetanse om språk og språkutvikling.

Loen og Stemmen vil i tillegg anvende Bravo-leken. Bravo-leken er korte lekpregede økter der positivt samspill, sansestimulering, variert bevegelseserfaring og mestringsopplevelser skal sikre en helhetlig tilnærming til språkutviklingen. I perioden 2020-2026 vil vi styrke personalets kompetanse ved å ta bruk kompetanseutviklingspakkene «Brobyggeren» og «Språkvanser». Personalet skal i fellesskap bygge kompetanse om språk og leseaktiviteter. Mellom øktene vil personalet få en praktisk oppgave knyttet til tema å jobbe med.

Kompetanseutviklingspakken «Brobyggeren» har 3 kjernekomponenter, fordelt på 10 økter.

Mål:

Er å styrke barnehagens daglige arbeid med barns språklæring gjennom omsorg, støtte og utfordring i relasjonene mellom barn og voksne.

Brobygger i barnas språklæring	Å skape mening sammen	Språklig vekstmuligheter for alle
<ul style="list-style-type: none"> • Brobyggeren • Norsk som andrespråk 	<ul style="list-style-type: none"> • Naturen som språkarena • Digitale tekster i barnehagen • Foreldresamarbeid • Å sette ord på følelser 	<ul style="list-style-type: none"> • Matematikk i barnehagen • Oppstart for de yngste • Fra bildestøtte til høytlesing

Kompetanseutviklingspakken «Språkvanser» har 3 kjernekomponenter, fordelt på 9 økter.

Mål:

Er å styrke det daglige arbeidet med språklæring.

Språkvanser	Dynamiske arbeidsformer	Språklig deltakelse
<ul style="list-style-type: none"> • Hva er språkvanser? 	<ul style="list-style-type: none"> • Refleksjon og vurdering av egen praksis 	<ul style="list-style-type: none"> • Pragmatikk - bruk av språk

<ul style="list-style-type: none"> • Medfødte forutsetninger • Grammatikk og ordforråd • Språklydvansker 	<ul style="list-style-type: none"> • Observasjon • Tidlig identifikasjon 	<ul style="list-style-type: none"> • Videreføring
---	--	--

Delmål:

- ✓ Voksne og barn skal oppleve glede ved å lese bøker, gjøre lesing til en lystbetont aktivitet
- ✓ Ansatte skal få trygghet i pedagogiske valg for å lykkes med lesing for alle
- ✓ Barna skal styrke vennsapsrelasjoner gjennom økt stimulering av fantasi, magi og lekerepertoar
- ✓ Stimulere barnas språkutvikling etter modning og behov
- ✓ Gjennom ulike bøker skal barna bli kjent med sin kulturarv, samtidig som de skal introduseres for nyere barnelitteratur
- ✓ Ansatte skal få økt kunnskap om å være en brobygger i barns språklæring
- ✓ Ansatte skal få erfaringer med å skape mening sammen i ulike språkmøter
- ✓ Ansatte skal få trygghet i å skape språklige vekstmuligheter for alle barn
- ✓ Ansatte skal få økt kunnskap om ulike former for språkvansker og hvordan de kan komme til uttrykk
- ✓ Ansatte skal få erfaring med dynamiske arbeidsformer
- ✓ Ansatte skal få erfaring med hvordan de kan fremme språklig deltakelse for barn med språkvansker

Vi benytter observasjon og leselogg for å se om vi har oppnådd målene, i tillegg til:

- Barnas håndtering av bøker
- Barnas etterspørsel etter bøker
- Barnas engasjement og evne til å holde fokus
- Bøkernes inspirasjon i leken
- Leseglede hos barna
- Personalets engasjement og tilbakemelding fra foresatte

Arbeid på avdelingene

Avdelingene vil ta utgangspunkt i enkeltbøker/forfattere og gjøre et dypdykk. Hver avdeling vil ha egne tema etter interesse, alder og modning. Det kan for eksempel være at en tar utgangspunkt i forfatteren eller enkelttema som sang, kjøretøy, kroppen vår, planeter, naturen, insekter, kunst osv. listen er uendelig. Dette vil skape felles referanseramme for barna. Bøkene skal ikke bare leses gjennom barnehageåret, men de skal også oppleves og lekes. Vi kan jobbe med samme bok i flere måneder. Bøkene skal invitere oss inn i en spennende og sanselig verden der alle de sju fagområdene fra rammeplanen er implementert.

Tips finnes på: <https://lesesenteret.uis.no/category.php?categoryID=21441>

Gjennom arbeidet «Med krutt og trening gir lesing mening» skal:

- Hele personalgruppen ha fokus på lesing
- Vi ha planlagte språk- og lesegrupper
- Vi lese bøker overalt og synliggjør bøkene for barna
- Ha dypdykk i enkelte bøker ved bruk av konkretiseringsmaterieill, og tverrfaglig arbeid opp mot de ulike fagområdene
- Det settes av 1-1 1/2 timer til hver økt i Språkløypene på personalmøter eller planleggingsdager
- Vi åpne personalmøte der Språkløyper står i sentrum med å lese en ny billedbok
- Avdelingene egge inn lesetid og øving mellom hver økt
- Vi delta i erfaringsutveksling på nettverksmøtene – her kommer vi med tips, skryt og ideer, eller diskuterer utfordringer som kan oppstå i arbeidet med språkløyper

Vi har 4 kasser med bøker som rullerer på avdelingene: Grønn, hvit, sort og rød. Byttes annenhver måned. Barnehagen abonnerer på Polyfino, en lese og lydbokapp for barn. Ansatte og foresatte har mulighet til å benytte seg av appen.

Dato:	Gjennomgang «Brobyggeren»
15.10.20 16.08.21	Brobyggeren (57 min) <ul style="list-style-type: none"> - Den viktige tilgangen til språket - Brobyggeren – en introduksjon - IGP: Brobyggeren - Analyse av egen praksis
13.11.20 16.08.21	Brobyggeren i barns møte med matematikk (56 min) <ul style="list-style-type: none"> - Erfaringsutveksling - Brobygger i barns møte med matematikk - IGP: Brobygger i barns møte med matematikk
15.09.21	Naturen som språkarena (56 min) <ul style="list-style-type: none"> - Refleksjonsspørsmål - Da sneglene kom til barnehagen - IGP: Naturen som språkarena - Fagbøker som inspirasjon - Oppdrag: Naturen som språkarena
12.11.21	Norsk som andrespråk (55 min) <ul style="list-style-type: none"> - Erfaringsutveksling «Naturen som språkarena» - Språkets mange lag - IGP: Norsk som andrespråk - Oppdrag
	Oppstart for de yngste (56 min) <ul style="list-style-type: none"> - Erfaringsutveksling «Norsk som andrespråk» - Dys, jakkan og flyvende vov-vover - En ny språkhverdag - IGP: Oppstart for de yngste - Oppdrag
10.03.22	Digitale tekster i barnehagen (65 min) <ul style="list-style-type: none"> - Erfaringsutveksling - Hvilke digitale tekster velger barnehagen? - Digitale tekster i barnehagen - Å lese på nettbrett eller lese i bok? - IGP: Digitale tekster i barnehagen - Bildebok-appers relevans og egnethet i samtalebasert lesing - Oppdrag
	Fra billedstøtte til høytlesning (60 min) <ul style="list-style-type: none"> - Erfaringsutveksling - Kunsten å lytte til fortellinger uten bildestøtte - Fra bildestøtte til høytlesning - IGP - Oppdrag
	Å sette ord på følelser (55 min) <ul style="list-style-type: none"> - Erfaringsutveksling - Det er godt å ha någen - Språket som tankeredskap – å sette ord på egne følelser - IGP - Oppdrag
	Foreldresamarbeid 1 (66 min) <ul style="list-style-type: none"> - Erfaringsutveksling - Avdelingsmøtet - Refleksjoner i grupper - Foreldresamtalen - IGP - Oppdrag
	Foreldresamarbeid 2 (62 min) <ul style="list-style-type: none"> - Erfaringsutveksling

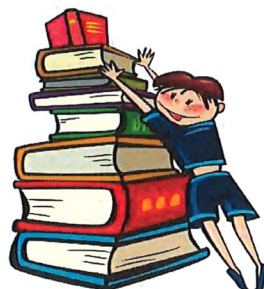
	<ul style="list-style-type: none"> - Samarbeid mellom hjem og barnehage - Ulike samarbeidsrelasjoner - IGP - Videreføring
--	---

Dato:	Gjennomgang «Språkvanser»
	Hva er språkvanser? (48 min) <ul style="list-style-type: none"> - Hilsen fra Statsministeren - Fire påstander - Språkvanser i barnehagen - IGP: Hva er språkvanser
	Observasjon og tiltak hånd i hånd (60 min) <ul style="list-style-type: none"> - Seerbestilling - Observasjon hånd i hånd del 1 - Observasjon hånd i hånd del 2 - Dynamisk samspill - IGP: Dynamisk samspill
	Faktorer som er viktige for utviling av språk (51 min) <ul style="list-style-type: none"> - Fem påstander - Faktorer som er viktige for utvikling av språk - Modellen «Faktorer som er viktige for utvikling av språk» - Parsamtale - IGP: Faktorer for utvikling av språk
	Vurdering av praksis (61 min) <ul style="list-style-type: none"> - Vurdering av praksis - De syv fallgruver - IGP: De syv fallgruver - Oppdrag
	Grammatikk og ordforråd (67 min) <ul style="list-style-type: none"> - Erfaringsutveksling - Kahoot - Grammatikk og ordforråd - IGP: Grammatikk og ordforråd - Oppdrag
	Språklydvanser (63 min) <ul style="list-style-type: none"> - Erfaringsutveksling - Intervju del 1 - Intervju del 2 - Les artikkel - IGP: Språklydvanser - Oppdrag
	Pragmatikk (57 min) <ul style="list-style-type: none"> - Erfaringsutveksling - Film - Les artikkel - IGP: Pragmatikk - Oppdrag
	Tidlige tegn på mulig lese- og skrivevanser (56 min) <ul style="list-style-type: none"> - Erfaringsutveksling - Film - Lese- og skrivevanser - IGP: Lese- og skrivevanser - Oppdrag
	Videreføring (65 min) <ul style="list-style-type: none"> - Den viktige videreføringen 1

- Den viktige videreføringen 2   - Vurdering av praksis   - IGP: Videreføring

Forandring er ikke det vanskeligste. Atskillig vanskeligere enn å gjennomføre forandringer er det å finne ut hva som fungerer, forstå hvorfor det fungerer, oppfatte når man bør forandre seg, og vite når man ikke bør gjøre det. (Collins & Hansen, 2012:128)

«Gjennom anerkjennelse og empati skaper vi magi»

- Inkluderende barnehagemiljø, vennskap, danning og det å være en del av et fellesskap –

Barnehagens samfunnsmandat er blant annet å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig lek. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt. Den skal gi barna en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidra til å legge grunnlaget for et godt liv. Barna skal møtes med empati og få mulighet til å videreutvikle empati og evne til tilgivelse (Rammeplan 2017).

- Danning skal sette barna i stand til å tenke selv, søke kunnskap, reflektere over og vurdere vedtatte sannheter. Stille spørsmål og yte motstand på egne og andres vegne.
- Danning handler om å utvikle kunnskap, verdier og holdninger sammen, gjennom dialog. I en dialog der alle anerkjennes som selvstendige mennesker med følelser og tanker.

«I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov» (Ibid. s.23)

Mål: Skape robuste, glade og empatiske barn

I perioden 2020 – 2026 vil barnehagen ha ekstra fokus på inkluderende barnehagemiljø. Vi vil i løpet av perioden delta i det nasjonale kompetanseutviklingsprosjektet «Inkluderende barnehagemiljø». Kompetanseutviklingen skal styrke personalets kompetanse i å skape og opprettholde et godt barnehagemiljø, samt forbygge, avdekke og håndtere mobbing og andre krenkelser. Prosjektet inneholder 5 kjernekomponenter som skal brytes ned og jobbes med i dybden (egen implementeringsplan og «mobbeplan» er utarbeidet):

- Temaforståelse
- Avdekking
- Tiltak og forebygging
- Risikogrupper
- Invasjon, kapasitetbygging og ledelse

Rammeplanen fremhever at barnehagen skal forebygge mobbing og krenkelser, og at personalet må være i stand til å håndtere, stoppe og følge opp mobbing når det skjer (Ibid. S. 23). Det er viktig at personalet har kunnskaper til å forebygge og stoppe negative og uheldige samspillsmønstre i barnegruppen. Personalet i Rødlandsmyrå skal være tett på i barnas lek og aktiviteter slik at de hele tiden kan observere hva som skjer. Når personalet kan identifisere årsaken til barnas handlinger er de i bedre stand til å håndtere og

gripe inn i situasjonen. Begynnende mobbeatferd i barnehagen betraktes som et relasjonsproblem som vil kreve relasjonelle løsninger som å jobbe med empati og relasjoner i barnegruppen. Personalet skal se verdien i hvert enkelt barnet. De skal gi barna kjærlighet, respekt, forståelse og trygghet ved hjelp av magiske ord. De magiske ordene skal bidra til at barn og voksne skal vise toleranse, være respektfulle og inkluderende, sette grenser og ta hensyn, vise raushet og fremme fellesskap og vennskap. Personalet skal fremheve viktigheten av å bry seg om hverandre, løfte hverandre frem og bli sett for den en er.

Magiske ord kan være ord som; Vær så snill, takk, unnskyld, vil du være med, kjekt å se deg

Betydningen av magiske ord og gledning

Ved å legge til rette for humor, lek og glede ønsker vi å skape et felles verdigrunnlag som utgangspunkt for omsorgsfulle relasjoner barna imellom og mellom barna og personalet.

Gi et smil, spør andre om hvordan de har det, være hjelpsom, si hei, snakke fint om andre, si ifra om noe ugreit skjer, lytte til andre, være glad i en selv, gi ros, si takk, bli kjent med nye barn, snakke om det som er vanskelig, gå bort til dem som står alene, være en god lagspiller, glede seg med andre, spørre andre om de vil bli med å leke, vise omsorg, gi gode klemmer, leke med bror eller søster, dekke bordet, ringe bestemor, trøste dem som er lei seg, plukke blomster, gå på besøk er å **spre glede**. Det er så lite som skal til for å spre glede. «Jeg har det bra, jeg blir ekstra glad når folk rundt meg blir glade. Det er akkurat som om det smitter» (Fra boka «Gledning! med Lykke og Wilmer).

Gledning kan hjelpe barn med å utvikle sin sosiale kompetanse, noe som er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre. Personalet i Rødlandsmyrå ønsker å skape robuste, glade og empatiske barn. Vi vil gi barna gode holdninger og verdier, vi skal gjøre hverandre gode og vise at vi bryr oss om hvordan vi er med hverandre. Vi skal se det enkelte barnet, akseptere ulikheter og samtidig se gruppen. Vi skal jobbe for å skape en felles glede og humor som inkluderer alle, alle er unike.

«Gjennom anerkjennelse og empati skaper vi magi? - Verktøy og metodikk i vårt arbeid

Arbeid på avdelingene

Avdelingene vil ha litt ulik tilnærming til temaet, men vi vil ha felles månedens magisk ord. Ved å ha fokus på ett magisk ord om gangen mener vi det er lettere både å minne barna på det magiske ordet, samtidig som det er lettere for barna å huske dem. Det er viktig å snakke med barna om hva som gjør disse ordene så magiske. Hva oppnår vi for eksempel ved å spørre; Kan eg få, unnskyld, vil du være med osv.? Her kan barna få oppleve og erfare at det faktisk er ganske magisk å glede andre, eller at en oppnår mer ved å spørre fint om det er noe man ønsker. Det å bekrefte barna på at de gjør noe bra for andre, kan også med på styrke selvfølelsen deres, samtidig som det kan være med på å skape magi.

Barnehagen har i samarbeid med Strandabarnehagene og Fjelltun skole utarbeidet «Strategi og handlingsplan for barnehage- og skolemiljø i Strand». Videre har barnehagene utarbeidet implementeringsplan som bygger på strategien for det videre arbeidet med implementering.

Mål:

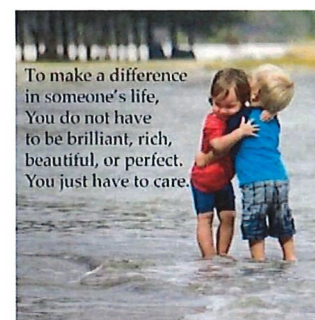
«Alle barn har rett til å ha et trygt og godt barnehagemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Det betyr blant annet at barn ikke skal bli utsatt for mobbing eller krenkelser, verken fra andre barn eller voksne.

Barnehagene skal fremme et inkluderende og stimulerende miljø hvor alle barn skal oppleve å bli sett og kan delta i lek. Miljøet skal støtte opp om lyst til å leke, utforske, lære og mestre.

Virksomhetene skal videreutvikle god praksis innen arbeidet med trygt og godt barnehage- og skolemiljø ved å:

- Utvikle og opprettholde gode og trygge barnehage-/skolemiljø, der alle barn og unge trives og opplever tilhørighet
- Forebygge mobbing og andre krenkelser
- Avdekke og håndtere mobbing og andre krenkelser

«Mobbing er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning» (Lund, Helgeland og Kovac, 2017)

To make a difference in someone's life, You do not have to be brilliant, rich, beautiful, or perfect. You just have to care.

«Kardemommeloven» kan knyttes opp mot temaet, det samme med «Den gylne regel/nestekjærlighetsbudet»

*Man skal ikke plage andre,
man skal være grei og snill,
og for øvrig kan man gjøre hva man vil.*

Det du vil at andre skal gjøre mot deg, skal du gjøre mot dem.

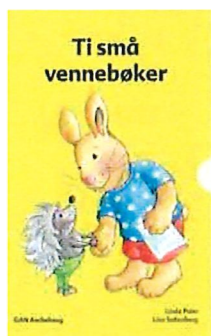
Det er de små tingene vi kan gjøre for oss selv og andre hver dag, det å være en god venn, hjelpe, trøste, vise omsorg og mye mer.

Gjennom bøkene «Gleding», «Feiling» og «Undring» av Siri Abrahamsen møter vi Lykke og Wilmer.

Bøkene bygger på selvfølelse, vennskap, relasjoner og tilhørighet. I boken «Gleding» finner Lykke og Wilmer ut at de har en superkraft – nemlig gleden i å glede andre. Max vil aldri bli med på leken, hvordan kan vi inkludere og være gode med hverandre? «Feiling» lærer oss at det viktigste er å gjøre sitt beste, vi har alle ulike kvaliteter og det er bra. Boken «Undring» setter fokus på det å forstå seg selv og andre bedre. Hvorfor blir vi reddet, hva er sinne, forskjellen på skyld og skam. Boken gir gode bilder på ting det kan være vanskelig å prate om. Alle bøkene avsluttes med tips til samtale med barna som en kan benytte i samling eller i smågrupper.

Vi vil også bli kjent med «Kanin og Pinnsvin» av Linda Palm. I en serie på 10 små

bøker blir vi med inn i Kanin og Pinnsvins hverdag i kjente situasjoner som kan oppstå i barnehagen og hjemme. Kanin og Pinnsvin er bestevenner, men opplever at selv gode venner kan bli uevner iblant. Serien gir barna enkle modeller for konfliktløsning. Serien inneholder bøkene: Si unnskyld, Dele, Vente på tur, Si stopp, Roe seg ned, Bli enige, Snakke om det, Samarbeide, Spre glede og Vise følelser.

«Du vet superhelter, de ordner ting hele tiden med superkreftene sine?!

Vi har jo på en måte en SUPERKRAFT vi også!» sier Wilmer.

«Hæ? Hva mener du sier?» under Lykke.

Vi kan gjøre andre glade, det er jo en superkraft det også», smiler Wilmer».

(Utdrag fra boka Gleding med Lykke og Wilmer av Siri Abrahamsen)

Sang gir gode musikkopplevelser og skaper glede, trygghet og samhold

Syngende barnehage er et program utviklet av Musikk fra livets begynnelse i samarbeid med Krafttak for sang.

Formål: Enkel implementering av sangaktiviteter i barnehagehverdagen!

Målet er å bruke sang i omsorg, kreativ utfoldelse og lek, men også for å fremme språkutvikling, læring og danning.

Musikalsk samvær styrker relasjonen mellom voksne og barn og bidrar positivt til barnets utvikling både språklige, motoriske, emosjonelle og sosialt. I tillegg har forskning vist at musikk fremmer god helse og læring.

Verktøy og metodikk i vårt arbeid

Syngende barnehage er et nettbasert prosjekt som tilfører barnehagen kunnskap, inspirasjon og et eget skattekammer der vi finner sanger, rim og regler vi kan bruke sammen med barna.

I henhold til barnehagens fagområder; «Kommunikasjon, språk og tekst» og «Kunst, kultur og kreativitet» skal barnehagen ivareta sang- og musikkaktiviteter. Barnehagen skal bidra til at barna får utforske et mangfold av kommunikasjonsformer. Barna skal møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal legge til rette for samhold og kreativitet ved å

bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk. Musikk, dans, drama, språk og litteratur er noen av uttrykksformene barnehagen kan legge til rette for.

Gjennom arbeidet med «Kommunikasjon, språk og tekst» og «Kunst, kultur og kreativitet» skal barnehagen bidra til at barna:

- ✓ uttrykker sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter
- ✓ leker, improviserer og eksperimenterer med rim, rytme, lyder og ord
- ✓ opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale
- ✓ møter et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer og utforsker og deltar i kunst- og kulturopplevelser sammen med andre
- ✓ oppleve glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet
- ✓ bearbeider inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne
- ✓ tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede

Personalet skal:

- ✓ skape et variert språkmiljø der barna får mulighet til å oppleve glede ved å bruke språk og kommunisere med andre
- ✓ oppmuntre barna til å fabulere og leke med språk, lyd, rim og rytme
- ✓ bruke varierte formidlingsformer og tilby et mangfold av bøker, sanger, bilder og uttrykksformer
- ✓ motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans og drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer
- ✓ gi barna anledning til å bli kjent med et mangfold av tradisjoner og kunst og kulturuttrykk fra fortid og samtid
- ✓ bidra til at kulturelt mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen
- ✓ være lydhøre, anerkjenne og imøtekomme barnas egen tradisjonskultur og barnekultur
- ✓ synliggjøre og skape estetiske dimensjoner i barnehagens inne- og uterom
- ✓ være lyttende og oppmerksomme på barnas ulike kulturelle uttrykk, vise respekt for deres ytringsformer og fremme lyst til å gå videre i utforsking av de estetiske områdene

(RP s. 47-52)

8 gode grunner til sang i barnehagen

Sang skaper glede og gode opplevelser

For barn er det naturlig å synge og leke med musikk. Vi er født med evne til å uttrykke oss uten ord, kun ved hjelp av stemme og kropp. Når barnet får dekket det medfødte behovet for kommunikasjon på denne måten, opplever det tilfredshet og glede.

Måltrettet bruk av sang skaper en god barnehagehverdag for liten og stor

Sang fenger barn mer enn tale. Ta derfor i bruk sang i barnehagen i ulike situasjoner. På denne måten bidrar sang til å skape oppmerksomhet og positiv stemning, og et godt arbeidsmiljø og en god dag for alle.

Sang styrker tilknytning og emosjonell utvikling – sang og musikk hjelper barnet med å formidle følelser og forstå andre

Sang uttrykker mer enn vanlig tale, og musikk kalles gjerne «følelsens språk». Når barn og voksne synger sammen og deler følelser, kan dette skape empati og gode relasjoner.

Sang kan brukes i tilvenningsarbeidet

Skaper ro og trygghet og styrker båndene

Sang styrker språket

Melodi og rytme gjør språktrening til en aktiviserende og morsom lek, og lek er den beste metoden for læring i førskolealderen. Barnet øver på ord, setninger og munnmotorikk når det synger, og melodi og rytme gjør det lettere å huske teksten. I sanger fremføres ofte teksten langsommere enn ved tale, og ord og fraser blir repetert.

Sang gir trygghet og bygger vennskap

Sang «bryter isen», skaper god stemning og styrker samholdet. I sangen synkroniserer vi oss i felles puls og melodi. Felles sangopplevelser stimulerer produksjonen av «kjærlighets-hormonet» oxytocin, som igjen fører til at vi stoler mer på hverandre, blir mer hjelpsomme og får mer lyst til å være sammen. Samtidig reduseres stresshormonet kortisol.

Sang styrker musikaliteten

Gjennom sang og spill lærer barnet viktige, musikalske ferdigheter. Det å høre ulike tonehøyder og melodier, holde puls, utføre rytmer, oppfatte styrkegrader og tempo, spille et instrument, bevege kroppen og danse, gir mestringsfølelse. Dette stimulerer også til læring på andre områder.

Sang skaper inkludering

Barn som snakker ulike språk, kan likevel synge sammen. Ved å delta i sang- og musikkaktiviteter, tilegner barn seg også ord og språkrytme i det norske språket. Kultur møter uavhengig av språkforståelse skaper dermed et fellesskap og bidrar til inkludering.

(Kilde: Musikk fra livets begynnelse i samarbeid med Krafttak for sang)

Arbeid på avdelingene

Avdelingene vil jobbe noe forskjellig med sang- og musikk. Enkelte avdelinger vil ha egne sangsamlinger der sangen har hovedfokus. Kanskje innfører noen avdelinger mandagstwesten eller onsdagsjazzen, der sang og rytme er i fokus, eller egne temauker der det fokuseres på sangaktiviteter og rim. Avdelingene kan også velge sanger med fokus på tema, for eksempel kroppsdelene. Hver måned vil vi ha månedens sang, en felles sang som vi alle øver på. Barnehagen har utarbeidet årshjul med sanger fra Syngende barnehage.

På barnehagedagen og ved felles aktiviteter vil alle barna ha konsert og opptre for foresatte. Førskolebarn og Dovregubber vil også i løpet av året opptre med sangaktiviteter på Tautunet.

Sanger vil også bli brukt aktivt som verktøy for å få barnehagehverdagen til å gå smidig. Dette kan for eksempel være i overgangssituasjoner, på stellebord, påkledning, ut på tur etc.

Personalets entusiasme er avgjørende. Vi er forbilder, og det er av den grunn viktig å være aktivt deltakende.

Det å synge i barnehagen handler i stor grad om å tørre, og om å ha det gøy sammen med barna. Vi skal bruke musikken aktivt, og la det forbli en lek!

Enkelte avdelinger vil bygg opp musikkstunden med faste rammer, slik at barnet vet hva som venter for eksempel:

- ❖ Velkomstsang
- ❖ Navnesang
- ❖ Finger og tå-leker, finmotorikk og konsentrasjon
- ❖ Aktivitetssanger
- ❖ Roe ned – avslutte

Det er mange gode grunner for å satse på en fast sangstund i barnehagehverdagen.

- ✓ Glede, samspill, mestring, uttrykk og gode opplevelser
- ✓ En samlende og fin stund for både barn og voksne
- ✓ Struktur og forutsigbarhet i barnehagedagen
- ✓ Hvert barn blir sett, og relasjonene styrket
- ✓ Musikkens muligheter i barnets utvikling og læring
- ✓ Kulturarven ivaretas gjennom sanger, regler og sangleker

Verktøy og metodikk vi bruker i arbeidet vårt:

Kompetansehevingspakker – Språkløyper

Bravo leken

Barnehagebasert kompetanseutvikling nasjonalt og regionalt, Inkluderende barnehagemiljø

Gleding.no

Syngende barnehage - Ressursbanken «Skattekammer» som inneholder sanger, rim og regler

Med ulike fokusområder som: Sang- og musikkksamling, hverdagssituasjoner, oppstart og tilvenning

flerspråklige og språkutvikling

Inneholder også webkurs